

Rossini, il virtuoso

Rossini, il virtuoso. Hoogtepunten uit opera's van Gioachino Rossini. Amsterdam, Dominicuskerk.
1 december 2018

Het Amsterdam Operakoor o.l.v. Ago Verdonschot

Amsterdams Opera Koor

Ago Verdonschot, muzikale leiding

Gulnara Shafigullina, sopraan

Linsey Coppens, mezzosopraan

Harald Quaaden en **Luca The**, tenor

Nanco de Vries, bas-bariton

Hans Schellevis, vleugel

Muzikaal:

Gioachino Rossini, 1792-1868 . Foto Gustave Le Gray.

Gulnara Shafigullina, sopraan. Foto: Amsterdams Operakoor.

Linsey Coppens, mezzosopraan. Foto: Amsterdams Operakoor.

Nanco de Vries, bas-bariton. Foto: Amsterdams Operakoor.

Vals zingen bij de Matthäus

“Muziek begint met stilte,” zei Mstislav Rostropovitsj. En in veel gevallen had het ook beter daarbij kunnen blijven, zou ik daaraan willen toevoegen. Dat is geen populair standpunt. Immers, de Verbeelding is nog steeds Aan De Macht en Iedereen is Kunstenaar, althans “creatief”. Daarom nemen wij vol enthousiasme deel aan meezing-Matthäussen en meezing-Messiahs. Want zélf doen is het motto, en daaraan worden gevoel voor muzikale nuance en muzikaal genot maar al te graag opgeofferd. Ik ben zelf eens onbedoeld geconfronteerd met zo’n meezing-Matthäus, die toen echter nog niet zo heette. Het was in London, rond 1980, een Matthäus met een, zo later bleek, liturgisch karakter: alle koralen werden meegeblerd door het publiek, dat de gemeente bleek te zijn. Een gruwelijke ervaring (mijn buurman zong gemeen vals, bovendien met een onwelriekende

adem) die mij nog nadrukkelijker in mijn atheïsme sterkte dan de Mathhäus Passion toch al doet. Musicoloog [Barend Wijtman](#) signaleerde al in 1984 de schabouwelijke modeverschijnselen uit de school- en muziekschoolwereld: “De selfmade musical en het steevast als spectaculair aangekondigde totaaltheater, want binnen deze wereld geldt klaarblijkelijk de norm: hoe grootser, hoe ingewikkelder, hoe meer mensen mee doen, hoe meer we zelf doen en hoe minder vakmensen we inschakelen, des te mooier en des te beter het is.” De iedereen-kan-alles doctrine leidt soms tot bizarre uitschieters. Kent u de familie Polderman nog, die door Ernst-Daniel Smid [gefileerd werd](#) en vervolgens in een [hupsafladder tv-programma](#) met 100 stemmen tegen 1 werd weggestemd?

Iedereen kan zingen

De zorgwekkende staat der dingen wordt niet in de laatste plaats in de hand gewerkt door het misverstand dat “iedereen kan zingen”, u door de strot geduwd door onderknuppels met een beroep dat eindigt op -goog of door werkloze zangleraessen (“denk er ook aan dat je vanuit je buik ademt in plaats vanuit je borst”). Het adagium is niet voor niets “**KUN** je zingen, zing dan mee”. **KUN** je, begrijpt u? Een makkelijk te onthouden stelregel die maar al te vaak veronachtzaamd wordt, met diabolische gevolgen. [Oordeelt u zelf](#).

Vanwaar deze enigszins misantropische inleiding? Om des te sterker te benadrukken dat de geoefende stem de luisteraar een intens genoeg kan verschaffen, zowel de solostem ([Ileana Cotrubas](#) en [Tito Schipa](#), veel meer is er eigenlijk niet), maar ook de gezamenlijke zang in kleine bezetting ([The Beatles](#)) of in grote koorbezetting (koor van De Nationale Opera). Men zou uit bovenstaande kunnen concluderen dat alleen professionele zangers en koren ons zouden kunnen bekoren, maar ook semiprofessionele koren zoals het Toonkunstkoor en de goede amateurkoren, zoals het Amsterdams Opera Koor, kunnen ons, luisteraars, de meest plezierige momenten verschaffen.

Het Amsterdams Opera Koor is zo'n amateurkoor dat al sinds 1950 aan de weg timmert met zo'n tweehonderd uitgevoerde concerten, waaronder in de laatste tien jaar drie complete uitvoeringen van Verdi-opera's in het Concertgebouw, die vrijwel zonder uitzondering zeer gunstig werden ontvangen. Dat Amsterdams Opera Koor is geen *weggooier*, om het maar eens op z'n Amsterdams te zeggen. Het is een begrip in Nederland en de trots van Amsterdam.

Het koor treedt op met professionele solisten en orkesten uit binnen- en buitenland, en dit keer waren het Gulnara Shafigullina, Linsey Coppens, Luca The, Harald Quaaden en Nanco de Vries die als solisten acte de présence gaven. Op het uitstekende, vol afwisseling samengestelde programma, stonden gedeelten uit drie Rossini-opera's: *Maometto Secondo*, en na de pauze *La Donna del Lago* en *Il Viaggio a Reims*. Vooral de eerste opera is interessant, want deze wordt zeer zelden opgevoerd; ik herinner mij alleen uitvoeringen in Rostock (2015), Toronto (2016) en Wildbad (2017). *Maometto Secondo*, oftewel Mohammed de Tweede, is een opvallende verschijning in een rooms-katholieke kerk. Wij hadden van onze moslimvrienden toch altijd begrepen dat er maar één Mohammed was. Het ligt even anders. Het gaat hier om een 15e-eeuwse Ottomaanse sultan, de veroveraar van Constantinopel. De opera *Maometto Secondo* faalde in Napels, en Rossini voerde verscheidene bewerkingen door om zijn opera tot een publiek succes te maken. Om de partituur is het nodige geharrewar geweest, tot er een nieuwe kritische editie tot stand kwam onder redactie van Hans Schellevis. Dezelfde Hans Schellevis die op deze middag het Amsterdams Opera Koor vanachter de vleugel begeleidde. Toch een beetje alsof Rossini zelf achter de vleugel zit. De eerste uitvoering die gebaseerd was op de kritische editie van Schellevis c.s., was die van The Santa Fe Opera in 2012. In het algemeen prefereer ik de niet-komische opera's van Rossini boven de meestal ontzettend melige komische. Wat een goed idee om dit onbekende werk op het repertoire te zetten, en wat was de uitvoering prima en enthousiast. Het “[Ah! Perché fra le spade nemiche/A che più tardi encor](#)” voor koor en solisten schalde op uiterst aanstekelijke wijze de kerk uit. Waarbij de solisten elkaar nu eens niet in volume trachtten te overbluffen om er zo een kledderige brei van te maken, maar door middel van eendrachtige samenwerking een puur staaltje muzikaal vuurwerk afstaken.

Rossini aan de vleugel

Uiteraard kreeg het koor tijdens het concert alle gelegenheid om te schitteren, en dat deed het dan ook, onder de vakkundige leiding van dirigent Ago Verdonshot. Zeer geconcentreerd, zeer precies behalve dan in het eerste koorwerk na de pauze, bij “Del dì la messaggiera” gingen een paar dingetjes niet zo lekker. Tja, het blijft live televisie hè? Maar voor de rest maakte het koor een meer dan uitstekende indruk. Ja, daar zijn wat repetitieurtjes in gaan zitten, en het over het algemeen prachtige resultaat was er ook naar. Ook de solisten droegen in toenemende mate met hoogkwalitatieve bijdragen aan de feestvreugde bij. In het **Già tra le tombe!** voor koor, sopraan en bas -ik blijf nog even bij *Maometto Secondo*– konden Nanco de Vries, die zich bij Rossini als een vis in het water lijkt te voelen (ondanks zijn “geïndisponeerdheid, waar niemand zoals gebruikelijk iets van merkte) , en Gulnara Shafigullina heerlijk uitpakken. De beeldschone Shafigullina is een internationale operaster, en trad ook op in de gememoreerde *Maometto Secondo* in Rostock. Een gouden greep van het Amsterdams Opera Koor om deze fantastische sopraan aan te trekken, en een compliment waard. Zij zag er oogverblindend uit en haar vocale bijdrage was om door een ringetje te halen. Wat een prachtige stem, wat een techniek, wat een onberispelijke coloraturen! Het leek of de Heilige Maagd Maria zelve was nedergedaald in de Dominicuskerk. De Coloratuurprijs Van de Dag was dan ook voor **Gulnara Shafigullina**, evenals de publieksprijs “Zuiver Zingen”. Tot op heden was ik in de naïeve veronderstelling: “Het is zuiver of het is niet zuiver.” Fout: er bestaat ook nog een buitencategorie zuiver, en Shafigullina is *the living proof*.

De bijdragen van de overige solisten waren eveneens uitstekend. Het was jammer dat er geen begeleidend orkest opgetrommeld kon worden, maar met een uitzonderlijk goede begeleidend pianist als Hans Schellevis viel dat nauwelijks op. Toch nog even naar het tweede deel na de pauze. Het **Presto, presto... su, coraggio!** met koor, dat zich inmiddels geheel herpakt had, en Linsey Coppens, mezzosopraan, was om te smullen. Aanstekelijk musiceren in optima forma! Ook het laatste werk, het hilarische **Viva il diletto augusto regnator** uit *Il viaggio a Reims* voor koor en solisten was een welgekozen apotheose die het publiek met een ernstige verhoogde dosis dopamine zo niet adrenaline huis- dan wel caféwaarts zond.

De Amsterdamse operatraditie

Zonder er nu precies de vinger op te kunnen leggen is de sfeer tijdens zo'n operaconcert toch heel anders dan bij een voorstelling in Het Muziektheater. 20 Euro neerleggen voor een heerlijke operamiddag in plaats van 182 Euro voor een poepend paard stemt de gemiddelde operaliefhebber natuurlijk sowiesoos al monter, maar men voelde tijdens deze schitterende middag met het Amsterdams Opera Koor toch iets van die authentieke, historisch in Amsterdam gewortelde operatraditie. De zaal ademde samen met de uitvoerenden opera zoals ooit bedoeld was.

Een paar uurtjes genieten van operamuziek, uitgevoerd door een voortreffelijk en enthousiast koor onder de bezielende leiding van een uitstekende dirigent en de begeleiding van een voortreffelijk pianist, zonder gehinderd te worden door de hupsafladder van een schabouwelijke regie..... het is een groot genoegen. Wel jammer dat het publiek niet mee mocht zingen.

Olivier Keegel (gepubliceerd op 2 december 2018)

